
Frese A/S

Sorøvej 8, 4200 Slagelse

Årsrapport for 2023

CVR-nr. 12 37 53 44

Årsrapporten er
fremlagt og godkendt
på selskabets ordinære
generalforsamling
den 15/3 2024

Jørgen Leif Cadovius
Dirigent

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Påtegninger	
Ledelsespåtegning	1
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	2
Ledelsesberetning	
Selskabsoplysninger	5
Hoved- og nøgletal	6
Ledelsesberetning	7
Årsregnskab	
Resultatopgørelse 1. januar - 31. december	12
Balance 31. december	13
Egenkapitalopgørelse	15
Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december	16
Noter til årsregnskabet	17

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023 for Frese A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for 2023.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Slagelse, den 15. marts 2024

Direktion

René Barington
Adm. direktør

Bestyrelse

Jørgen Leif Cadovius
formand

Søren Østergaard Sørensen
næstformand

Søren Hoelgaard Justesen

Tina Sofie Frese

Jens Axel Johansen
Medarbejderrepræsentant

Benny Olsen
Medarbejderrepræsentant

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejeren i Frese A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret årsregnskabet for Frese A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af regnskabet". Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisoreres etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Ringsted, den 15. marts 2024

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Brian Petersen
statsautoriseret revisor
mne28701

Nikolaj Frausing Borch
statsautoriseret revisor
mne44062

Selskabsoplysninger

Selskabet	Frese A/S Sorøvej 8 4200 Slagelse CVR-nr: 12 37 53 44 Regnskabsperiode: 1. januar - 31. december Hjemstedskommune: Slagelse
Bestyrelse	Jørgen Leif Cadovius, formand Søren Østergaard Sørensen, næstformand Søren Hoelgaard Justesen Tina Sofie Frese Jens Axel Johansen, medarbejderrepræsentant Benny Olsen, medarbejderrepræsentant
Direktion	René Barington
Revisor	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Eventyrvej 16 4100 Ringsted

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan selskabets udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	2023	2022	2021	2020	2019
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	353.627	352.891			
Bruttofortjeneste	110.820	105.722	95.160	93.281	84.748
Resultat af primær drift	23.139	24.811	31.660	29.490	24.583
Resultat af finansielle poster	-1.669	5.228	3.675	2.415	1.028
Årets resultat	16.847	24.996	28.998	26.426	21.003
Balance					
Balancesum	272.313	267.512	247.859	199.340	181.296
Investeringer i materielle anlægsaktiver	4.841	4.114	5.325	3.509	10.589
Egenkapital	189.506	175.760	158.214	135.352	114.028
Pengestrømme					
Pengestrømme fra:					
- driftsaktivitet	33.234	19.392	8.133	40.986	32.264
- investeringsaktivitet	-11.112	-18.078	-12.282	-13.850	-18.454
- finansieringsaktivitet	-19.490	-922	6.095	-19.812	-10.589
Årets forskydning i likvider	2.632	392	1.946	7.321	-465
Antal medarbejdere	112	105	84	84	80
Nøgletal					
Bruttomargin	31,3%	30,0%			
Overskudsgrad	6,5%	7,0%			
Afkastningsgrad	8,5%	9,3%	12,8%	14,8%	13,6%
Soliditetsgrad	69,6%	65,7%	63,8%	67,9%	62,9%
Egenkapitalforrentning	9,2%	15,0%	19,8%	21,2%	20,3%

Nettoomsætningen er ikke vist i årene fra 2019 til 2021 da selskabet i disse perioder aflagde regnskab efter regnskabsklasse C (mellem).

Ledelsesberetning

Væsentligste aktiviteter

Selskabets aktivitet består i udvikling, produktion og salg af dynamiske reguleringsventiler og dermed associerede komponenter til varme- og køleanlæg indenfor Bygninger, Fjernvarme og Marine segmenterne, samt VVS-relaterede produkter. Produkterne sælges fortrinsvis til VVS-grossister, distributører, OEM kunder og andre samarbejdspartnere i Danmark og til eksport.

Produktionen foregår i Danmark og i datterselskabet i Kina. Salget af selskabets produkter sker fra de danske og udenlandske datterselskaber samt tilknyttede distributører og partnere.

Udvikling i året

Selskabets resultatopgørelse for 2023 udviser et overskud på TDKK 16.847, og selskabets balance pr. 31. december 2023 udviser en positiv egenkapital på TDKK 189.506.

Året der gik og opfølgning på sidste års forventede udvikling

Selskabet fastholdt i 2023 aktivitetsniveauet opnået efter den kraftige vækst som blev realiseret i 2022. Omsætningen er øget fra TDKK 352.891 til 353.627.

Selskabet har generelt stor fokus på produktudvikling og nye produkter bidrager positivt til selskabets aktiviteter.

Regnskabsåret 2023 har resulteret i et fald i resultat før skat på TDKK 8.569 fra TDKK 30.039 i 2022 til TDKK 21.470 i 2023. Det faldende resultat skyldes stigende omkostninger til personale samt afskrivninger på anlægsaktiver. Resultatet er desuden negativt påvirket af afskrivning af goodwill vedrørende de kapitalandele som blev erhvervet ved købet af DE Valves Glamsbjerg A/S i 2020, som led i selskabets ekspansionsplaner i markedet for District Energy. Med ønsket om at effektivisere organisation og systemer m.v., er DE Valves Glamsbjerg A/S aktiviteter med udgangen af november 2023 overtaget af Frese A/S, hvorfor kapitalandelene afskrives.

I årsrapporten for 2022 er udmeldt en forventning til 2023 om en stigning i resultat før skat på cirka 50%. Med et resultat før skat i 2023 på TDKK 21.470 er forventningen ikke indfriet.

Kapitalberedskabet

Selskabets likvider er i 2023 steget med TDKK 2.632 fra TDKK 14.990 til TDKK 17.622, og selskabets samlede arbejdskapital er i 2023 øget med TDKK 6.223 fra TDKK 99.280 til TDKK 105.503. Arbejdskapitalbindingen er væsentligst øget som følge af et øget varelager, i form af lidt større beholdninger af råvarer hjælpematerialer ultimo.

Det frie cash flow fra driftsaktiviteter var i regnskabsåret positivt med TDKK 33.234.

De samlede investeringer i materielle og immaterielle anlægsaktiver i selskabet udgjorde netto TDKK 16.526. Heraf er TDKK -4.842 af investeringerne er anvendt til investering i maskiner og andre anlæg, driftsmateriel og inventar, mens ca. TDKK 11.684 er investeret i udvikling af nye og videreudvikling af eksisterende produkter.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet udgjorde TDKK -19.490.

Valutarisici

Selskabet er eksponeret overfor valutarisici i EUR, GBP, USD og CNY. Eksponeringen overfor fluktuationer mellem EUR/DKK betragtes som uvæsentlig grundet Danmarks fastkurspolitik overfor EUR. Selskabet har i væsentligt omfang en operationel afdækning af indtægter i fremmed valuta (andre end EUR) mod omkostninger i fremmed valuta (andre end EUR). Kommercielle valutarisici herudover afdækkes kun når det anses væsentligt for selskabet og i givet fald via valutaterminsforretninger.

Ledelsesberetning

Renterisici

Moderate ændringer i renteniveauet vil ikke have væsentlig effekt på selskabets indtjening.

Kreditrisici

Selskabet er primært eksponeret overfor kreditrisici på varedebitorer. Alle kunder vurderes individuelt og tildeles kreditmaksimum. Som del af selskabets risikostyring overvåges og justeres krediteksponeringen løbende.

Målsætninger og forventninger for det kommende år

Der forventes i 2024 en stigning i resultat før skat til ca. DKK 35-45 millioner.

Forskning og udvikling

Selskabet videreudvikler til stadighed sine ventil- og øvrige produkter. Kontinuerlig udvikling af nye produkter er væsentlig for selskabets vækst, hvorfor udviklingsaktiviteterne vil fortsætte fremadrettet.

Eksternt miljø

Selskabets miljømæssige forhold er godkendt af relevante myndigheder (Slagelse Kommune.).

Videnressourcer

Selskabets virke baseres på faglig og kommerciel ekspertise indenfor branchen. Særlig viden indenfor dynamisk strengregulering, mekanisk bearbejdning og montage samt afsætning er af betydning for selskabet.

Redegørelse for samfundsansvar

Frese A/S er bevidst om sit samfundsansvar i de regioner og lande, hvori selskabet udfører sit virke – som beskrevet under Væsentlige aktiviteter ovenfor. Aktiviteterne udføres i overensstemmelse med nationale og lokale love og regulativer for medarbejdernes sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt alle selskabsretlige og skattemæssige forhold.

Frese's arbejde med samfundsansvar er bl.a. afspejlet i selskabets adfærdskodeks (Code of Conduct), der vejleder om den forretningsadfærd vi ønsker hos medarbejdere, leverandører og samarbejdspartnere. Frese's Code of Conduct er baseret på FN's Global Compact, og er opdelt i hovedgrupper med retningslinjer indenfor menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, sundhed og sikkerhed, antikorruption, konkurrencelovgivning, sanktionsoverholdelse, miljø m.v.

Med udgangspunkt i at selskabet opererer inden for retningslinjerne og kravene i dansk og international lovgivning, samt arbejder med værdier, holdninger og politikker i Frese's Code of Conduct, vurderer ledelsen at risikoen for at selskabet har betydelig negativ påvirkning af miljø og klima, menneskerettigheder, sociale- og medarbejderforhold samt anti-korruption og bestikkelse for værende begrænset.

Bl.a. som et resultat af vores arbejde med samfundsansvar har Frese A/ ikke i 2023 oplevet tilfælde af (eller risiko for) brud på menneskerettigheder eller korruption/bestikkelse i forbindelse med selskabets aktiviteter. Ledelsen forventer at det fortsatte arbejde i Frese A/S med sociale- og personale forhold, menneskerettigheder, anti-korruption og bestikkelse samt miljøforhold, foranlediger at selskabet opfattes som en eksemplarisk samfundsborger af både interne og eksterne interessenter.

Miljø og Klima

Selskabet har etableret processer som skal begrænse miljøpåvirkningen. Allerede fra start af produktudviklingen tænkes der, hvis muligt, i valg af miljørigtige materialer og funktioner. Processerne omfatter også fokus på reduktion af spild i produktionen og sortering af restmaterialer og spildprodukter, så de senere kan genanvendes enten i produktionen eller af eksterne aftagere. Der foretages løbende investeringer med det formål at reducere spild og sikre optimal genanvendelse af materialer.

Ledelsesberetning

Selskabet arbejder kontinuerligt på at reducere energiforbruget i såvel produktion, lager og administration. Energiforbruget følges løbende og investeringer i maskiner og ejendomme sker blandt andet med fokus på reduktion af det samlede energiforbrug, f.eks. el anvendt i produktionsprocesser og varmespild.

Selskabet har tidligere helt udfaset brugen af fossile brændstoffer i produktionen. Desuden har selskabet fastsat CO₂-reduktionsmål baseret på fremskrivninger fra effekter af selskabets gennemførte og planlagte CO₂ reduktions initiativer. Med reference til principperne i Science-Based Target initiative (SBTi), for virksomheder med mindre end 500 medarbejdere, er fastlagt CO₂-udlednings reduktionsmål til 75 % i 2030 sammenlignet med 2019, samt mål om at være CO₂-neutral i 2050.

Leverandører og Menneskerettigheder

Selskabet indgår typisk langvarige leverandørforhold med leverandører der primært er beliggende i Europa eller Asien. I en samlet vurdering af leverandøren medgår, udover økonomiske og kvalitetsmæssige vurderinger, også en vurdering af, om leverandøren udviser almindelig social ansvarlighed. For at imødegå risikoen for brud på menneskerettigheder, anti-korruption og bestikkelse som følge af selskabets virke, bliver alle kunder og leverandører bedt om at overholde Freses adfærdskodeks (Code of Conduct).

Frese gennemfører hvert år en række auditeringer blandt leverandører, hvor disse forhold vurderes, og i tilfælde af afvigelser aftales der korrigerende handlinger. Der er i 2023 gennemført audit hos fire af vores kritiske leverandører i Fjernøsten. Der er kun konstateret behov for mindre korrigerende handlinger vedrørende arbejdsmiljø. Vi forventer i 2024 at gennemføre otte audits hos blandt andre leverandører i Europa og Asien.

Selskabet omsætter bl.a. sine politikker for anti-korruption og bestikkelse til hensigtsmæssig adfærd og handling ved at sikre medarbejderne kender og forstår politikkerne og deres vigtighed, samt ved at bevare fokus på dette, f.eks. gennem udveksling af Best practice på området.

Sociale forhold og medarbejderforhold

Hos Frese har vi forpligtiget os til at fremme velvære og trivsel hos vores medarbejdere og har i den forbindelse intensiveret vores indsats til at styrke et mangfoldigt, inkluderende, sundt og sikkert arbejdsmiljø. Vi arbejder blandt andet løbende med trivsels-/udviklingssamtaler, samt trivsels- og APV-målinger.

Frese tager ansvar for at sikre en social bæredygtig udvikling af unge samt borgere der har svært ved at finde fodfæste på uddannelser eller arbejdspladser. Vi bidrager til relevante erhvervsfaglige uddannelser og kobler bro mellem borgere på kanten af samfundet og Frese. I de bestræbelser har vi blandt andet indgået et samarbejde med en mindre socialøkonomisk NGO, vi tilbyder praktikpladser til borgere, der er mentalt sårbare eller i flexjobs og vi tager ansvar for at tilbyde lærlinge- og elevpladser.

I Frese A/S har vi ultimo 2023 3 kollegaer på en fleksjobordning, 1 med kommunal supplerende ydelse samt 3 lærlinge/elever.

Redegørelse for kønsmæssig sammensætning

Frese A/S' mål er at nå en ligelig fordeling af den kønsmæssige sammensætning i selskabets forskellige ledelseslag under hensyntagen til, at det til enhver tid er den bedst egnede person, uanset køn, der varetager den givne lederrolle.

Måltal for bestyrelsen

Frese A/S har sat et mål om minimum 50% kvindelige medlemmer i bestyrelsen. Den nuværende kønssammensætning blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer er en kvinde og tre mænd, hvorfor målsætningen endnu ikke er opnået. Bestyrelsessammensætningen er uændret i forhold til sidste år og der har ikke været foretaget væsentlige handlinger i 2023 for at ændre herpå.

Øvrige ledelseslag

Det er selskabets politik at øge andelen af det underrepræsenterede køn i de øvrige ledelseslag henimod en mere ligelig fordeling, stadig under skyldigt hensyn til at det til enhver tid er den bedst egnede person, uanset køn, der varetager den givne lederrolle.

Ledelsesberetning

Dette søges opnået ved at tilstræbe, at det underrepræsenterede køn er blandt de interviewede kandidater i rekrutteringsprocessen til en lederstilling samt gennemføre målrettede indsatser til udnævnelse af kvinder til ledelsesposter.

2023

Det øverste ledelsesorgan

Samlede antal medlemmer	4
Underrepræsenteret køn i pct.	25%
Måltal i pct.	30%
Årstal for opfyldelse af måltal	2027

Virksomhedens øvrige ledelsesniveauer

Samlede antal medlemmer	11
Underrepræsenteret køn i pct.	18%
Måltal i pct.	30%
Årstal for opfyldelse af måltal	2027

Ovenstående er udfordrende mål, da det traditionsmæssigt er et mere mandsdomineret fagområde som Frese A/S opererer i.

Redegørelse for dataetik

Frese A/S anvender, som andre virksomheder, i stigende grad data. Den generelt øgede tilgængelighed af data, samt de bedre værktøjer til databehandling i forbindelse med digitalisering, herunder AI, åbner nye muligheder for indsigt, men rejser potentielt også dataetiske udfordringer. Frese ønsker derfor at følge en konsistent data etisk linje på tværs af organisationen med skyldigt hensyn til den lokale kontekst.

Frese A/S arbejder som industrivirksomhed i et BtB set-up, og har ikke i udpræget grad 3. parts personlige oplysninger. Frese sælger ikke personoplysninger og persondata anvendes kun til det formål de er indsamlede til, typisk medarbejder registrering.

Arbejdet med dataetik i Frese A/S foregår både som en integreret del af den daglige ledelse og eksekvering og gennem guidelines og politikker.

Frese A/S indsamler og anvender kun data, herunder omkring markedet, kunder, konkurrenter og konkurrerende produkter, der er tilvejebragt på legitimt vis.

Frese A/S vil beskytte adgangen til enkeltpersoners data, og vil overholde alle regler, der beskytter enkeltpersoners data i de lande, hvor der opereres. Vores brug af data må ikke diskriminere mod f.eks. køn, racer, etnicitet eller fællesskaber.

Ledelsesberetning

Vores dataetiske værdier er i øvrigt:

- Vi registrerer og opbevarer kun persondata i det omfang det er nødvendigt.
- Vi arbejder med data på en åben og gennemsigtig måde, og bestræber os på at sikre, at data ikke benyttes og præsenteres på en måde, der vildleder vores interessenter.
- Vi bestræber os på at sikre, at vores brugere, såvel internt som eksternt, får så meget værdi som muligt ud af de data, vi indsamler.
- Vi bestræber os på at sikre, at vi besidder de nødvendige kompetencer til at håndtere dataetiske dilemmaer.
- Er du i tvivl så spørg din manager.
- Vi anvender ikke AI og automatiseret beslutningstagning der involverer persondata.
- Alle i Frese skal tilstræbe, at selskabets systemer, herunder IT-systemer og hvordan de anvendes, minimerer sandsynligheden for, at de indsamlede data kommer til uvedkommendes kendskab.
- Vi bestræber os på at sikre, at vores samarbejdspartnere behandler data på samme måde, som vi selv ville gøre det, herunder i henhold til denne politik.

Usædvanlige forhold

Selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for 2023 er ikke påvirket af usædvanlige forhold.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	2023	2022
		TDKK	TDKK
Nettoomsætning	1	353.627	352.891
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer		-210.582	-211.727
Andre eksterne omkostninger		-32.225	-35.442
Bruttofortjeneste		110.820	105.722
Personaleomkostninger	2	-74.910	-70.760
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	3	-12.771	-10.151
Resultat før finansielle poster		23.139	24.811
Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder	4	-3.062	3.482
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		1.317	1.378
Finansielle indtægter	5	1.807	1.914
Finansielle omkostninger	6	-1.731	-1.546
Resultat før skat		21.470	30.039
Skat af årets resultat	7	-4.623	-5.043
Årets resultat	8	16.847	24.996

Balance 31. december

Aktiver

	Note	2023	2022
		TDKK	TDKK
Færdiggjorte udviklingsprojekter		24.709	22.299
Erhvervede lignende rettigheder		0	0
Udviklingsprojekter under udførelse		11.049	9.137
Immaterielle anlægsaktiver	9	35.758	31.436
Produktionsanlæg og maskiner		20.239	21.075
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		265	172
Indretning af lejede lokaler		554	790
Materielle anlægsaktiver under udførelse		2.847	3.193
Materielle anlægsaktiver	10	23.905	25.230
Kapitalandele i dattervirksomheder	11	32.910	30.809
Kapitalandele i associerede virksomheder	12	2.641	2.634
Tilgodehavender i tilknyttede virksomheder	13	1.286	13.654
Finansielle anlægsaktiver		36.837	47.097
Anlægsaktiver		96.500	103.763
Varebeholdninger	14	75.100	67.771
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		55.046	51.086
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		13.439	9.816
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		11.116	18.097
Andre tilgodehavender		2.473	1.750
Periodeafgrænsningsposter	16	1.017	239
Tilgodehavender		83.091	80.988
Likvide beholdninger		17.622	14.990
Omsætningsaktiver		175.813	163.749
Aktiver		272.313	267.512

Balance 31. december

Passiver

	Note	2023	2022
		TDKK	TDKK
Selskabskapital	17	2.000	2.000
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode		17.503	18.439
Reserve for udviklingsomkostninger		27.891	24.504
Overført resultat		130.112	130.817
Foreslået udbytte for regnskabsåret		12.000	0
Egenkapital		189.506	175.760
Hensættelse til udskudt skat	18	9.150	8.429
Hensatte forpligtelser		9.150	8.429
Leasingforpligtelser		3.384	4.715
Anden gæld		2.113	1.818
Langfristede gældsforpligtelser	19	5.497	6.533
Leasingforpligtelser	19	1.436	1.523
Leverandører af varer og tjenesteydelser		24.643	19.577
Igangværende arbejder for fremmed regning	15	1.513	0
Gæld til tilknyttede virksomheder		17.547	35.619
Selskabsskat		3.902	3.322
Anden gæld	19	18.376	15.925
Periodeafgrænsningsposter	20	743	824
Kortfristede gældsforpligtelser		68.160	76.790
Gældsforpligtelser		73.657	83.323
Passiver		272.313	267.512
Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser	23		
Nærtstående parter	24		
Begivenheder efter balancedagen	25		
Anvendt regnskabspraksis	26		

Egenkapitalopgørelse

	Selskabs- kapital	Reserve for nettoop- skrivning efter den indre værdi- metode	Reserve for udviklings- omkost- ninger	Overført resultat	Foreslået udbytte for regnskabs- året	I alt
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Egenkapital 1. januar	2.000	18.439	24.504	130.817	0	175.760
Valutakursregulering udenlandske enheder	0	-3.101	0	0	0	-3.101
Årets udviklingsomkostninger	0	0	8.538	-8.538	0	0
Årets af- og nedskrivning	0	0	-5.151	5.151	0	0
Årets resultat	0	2.165	0	2.682	12.000	16.847
Egenkapital 31. december	2.000	17.503	27.891	130.112	12.000	189.506

Pengestrømsopgørelse 1. januar - 31. december

	Note	2023	2022
		TDKK	TDKK
Årets resultat		16.847	24.996
Regulering	21	19.821	9.966
Ændring i driftskapital	22	-188	-10.313
Pengestrømme fra drift før finansielle poster		36.480	24.649
Renteindbetalinger og lignende		1.807	1.914
Renteudbetalinger og lignende		-1.731	-1.546
Pengestrømme fra ordinær drift		36.556	25.017
Betalt selskabsskat		-3.322	-5.625
Pengestrømme fra driftsaktivitet		33.234	19.392
Køb af immaterielle anlægsaktiver		-11.684	-10.623
Køb af materielle anlægsaktiver		-4.842	-4.089
Køb af finansielle anlægsaktiver mv.		-5.000	-3.999
Udlån		10.414	633
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		-11.112	-18.078
Nedbringelse af leasingforpligtelser		-1.418	-2.214
Tilbagebetaling af gæld til tilknyttede virksomheder		-18.072	4.235
Optagelse af gæld til tilknyttede virksomheder		0	3.057
Betalt udbytte		0	-6.000
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		-19.490	-922
Ændring i likvider		2.632	392
Likvider 1. januar		14.990	14.598
Likvider 31. december		17.622	14.990
Likvider specificeres således:			
Likvide beholdninger		17.622	14.990
Likvider 31. december		17.622	14.990

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
1. Nettoomsætning		
Geografiske markeder		
Europa	198.933	183.955
Resten af verden	154.694	168.936
	<u>353.627</u>	<u>352.891</u>
	2023	2022
	TDKK	TDKK
2. Personaleomkostninger		
Lønninger	67.199	64.001
Pensioner	5.874	4.747
Andre omkostninger til social sikring	928	1.169
Andre personaleomkostninger	909	843
	<u>74.910</u>	<u>70.760</u>
Heraf udgør vederlag til direktion og bestyrelse:		
Direktion	2.310	6.746
Bestyrelse	225	225
	<u>2.535</u>	<u>6.971</u>
Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	<u>112</u>	<u>105</u>
<p>Selskabet har valgt at indregne omkostninger til vikarer som en del af personaleomkostninger, idet omkostninger til vikarer anses som substitut til personaleomkostninger. Omkostninger til vikarer andrager i 2023 TDKK 4.153 (2022: TDKK 3.157).</p>		
<p>Ledelsesvederlag er delvist afholdt af moderselskabet og indregnet under andre eksterne omkostninger.</p>		
	2023	2022
	TDKK	TDKK
3. Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver		
Afskrivninger af immaterielle anlægsaktiver	6.604	4.654
Afskrivninger af materielle anlægsaktiver	6.167	5.497
	<u>12.771</u>	<u>10.151</u>

Noter til årsregnskabet

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	TDKK	TDKK
4. Særlige poster		
Regnskabsmæssig tab i forbindelse med afhændelse af kapitalandele i datterselskab	-3.910	0
	<u>-3.910</u>	<u>0</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	TDKK	TDKK
5. Finansielle indtægter		
Renteindtægter fra tilknyttede virksomheder	1.160	919
Andre finansielle indtægter	321	85
Valutakursgevinster	326	910
	<u>1.807</u>	<u>1.914</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	TDKK	TDKK
6. Finansielle omkostninger		
Renteomkostninger tilknyttede virksomheder	495	723
Andre finansielle omkostninger	1.236	823
	<u>1.731</u>	<u>1.546</u>
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	TDKK	TDKK
7. Skat af årets resultat		
Årets aktuelle skat	3.902	3.322
Årets udskudte skat	721	1.721
	<u>4.623</u>	<u>5.043</u>

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
8. Resultatdisponering		
Foreslået udbytte for regnskabsåret	12.000	0
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	2.165	4.858
Overført resultat	2.682	20.138
	16.847	24.996

9. Immaterielle anlægsaktiver

	Færdiggjorte udviklings- projekter	Erhvervede lignende rettigheder	Udviklings- projekter under ud- førelse
	TDKK	TDKK	TDKK
Kostpris 1. januar	70.328	2.892	9.137
Tilgang i årets løb	3.189	0	8.495
Afgang i årets løb	0	0	-758
Overførsler i årets løb	5.825	0	-5.825
Kostpris 31. december	79.342	2.892	11.049
Ned- og afskrivninger 1. januar	48.029	2.892	0
Årets afskrivninger	6.604	0	0
Ned- og afskrivninger 31. december	54.633	2.892	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	24.709	0	11.049
Afskrives over	3-5 år	5 år	

De igangværende projekter omfatter udvikling og test af nye produkter til virksomhedens markeder. Det er ledelsens vurdering, at der er et stigende behov for produkter, der optimerer energiforbruget i systemer, der distribuerer væsker. De igangværende projekter er til produkter, der sikrer ovennævnte optimering. De aktiverede omkostninger sammensætter sig primært af interne løntimer samt eksterne omkostninger. Projekterne forløber som planlagt og forventes færdiggjort inden for 1 – 2 år.

Afsluttede projekter overføres til færdige udviklingsprojekter og afskrives over en 3-5 årig periode under hensyn til den teknologiske udvikling i markedet. Ledelsen forventer en bruttofortjeneste på produkterne og har på baggrund heraf ikke konstateret indikationer på nedskrivningsbehov i forhold til de regnskabsmæssige værdier.

Noter til årsregnskabet

10. Materielle anlægsaktiver

	Produktions- anlæg og maskiner	Andre anlæg, drifts- materiel og inventar	Indretning af lejede lokaler	Materielle anlægsaktiver under udførelse
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Kostpris 1. januar	79.055	5.870	2.028	3.192
Tilgang i årets løb	1.883	159	0	2.799
Overførsler i årets løb	3.144	0	0	-3.144
Kostpris 31. december	<u>84.082</u>	<u>6.029</u>	<u>2.028</u>	<u>2.847</u>
Ned- og afskrivninger 1. januar	57.980	5.698	1.237	0
Årets afskrivninger	5.863	66	237	0
Ned- og afskrivninger 31. december	<u>63.843</u>	<u>5.764</u>	<u>1.474</u>	<u>0</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>20.239</u>	<u>265</u>	<u>554</u>	<u>2.847</u>
Afskrives over	<u>10 år</u>	<u>3-5 år</u>	<u>10 år</u>	
Heraf finansielle leasingaktiver	<u>7.502</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
11. Kapitalandele i dattervirksomheder		
Kostpris 1. januar	13.867	12.867
Tilgang i årets løb	6.954	1.000
Afgang i årets løb	-11.954	0
Kostpris 31. december	<u>8.867</u>	<u>13.867</u>
Værdireguleringer 1. januar	16.942	14.181
Årets afgang	8.044	0
Valutakursregulering	-1.791	-720
Årets resultat	2.680	2.954
Afskrivning på goodwill	-486	-398
Forskydning i intern avance på varebeholdninger	-1.346	925
Værdireguleringer 31. december	<u>24.043</u>	<u>16.942</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december	<u>32.910</u>	<u>30.809</u>
Positive forskelsbeløb, som konstateres ved første indregning af dattervirksomheder til indre værdi	<u>0</u>	<u>1.430</u>

Kapitalandele i dattervirksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Ejerandel
Frese Armaturen GmbH	Tyskland	100%
Frese Ltd.	England	100%
Frese District Heating Ltd.	England	100%
Frese Valves (Ningbo) Co. Ltd.	Kina	100%

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
12. Kapitalandele i associerede virksomheder		
Kostpris 1. januar	1.137	1.137
Kostpris 31. december	1.137	1.137
Værdireguleringer 1. januar	1.497	850
Valutakursregulering	-1.310	-731
Årets resultat	1.317	1.378
Værdireguleringer 31. december	1.504	1.497
Regnskabsmæssig værdi 31. december	2.641	2.634

Kapitalandele i associerede virksomheder specificeres således:

Navn	Hjemsted	Ejerandel
Frese Eurasia Dis Ticaret Limited Sirketi	Turkey	50%

13. Øvrige finansielle anlægsaktiver

	Tilgode- havender hos tilknyttede virksom- heder
	TDKK
Kostpris 1. januar	13.654
Tilgang i årets løb	5.000
Afgang i årets løb	-16.400
Overførsler i årets løb	-968
Kostpris 31. december	1.286
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.286

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
14. Varebeholdninger		
Råvarer og hjælpematerialer	10.326	4.102
Varer under fremstilling	47.705	47.449
Færdigvarer og handelsvarer	15.956	16.220
Forudbetaling for varer	1.113	0
	<u>75.100</u>	<u>67.771</u>

	2023	2022
	TDKK	TDKK
15. Igangværende arbejder for fremmed regning		
Salgsværdi af igangværende arbejder	1.152	0
Modtagne acantobetalinge	-2.665	0
	<u>-1.513</u>	<u>0</u>
Indregnet således i balancen:		
Modtagne forudbetalinger under passiver	-1.513	0
	<u>-1.513</u>	<u>0</u>

16. Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter udgøres af forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter

17. Selskabskapital

Selskabskapitalen består af 200 aktier à nominelt TDKK 10. Ingen aktier er tillagt særlige rettigheder.

	2023	2022
	TDKK	TDKK
18. Hensættelse til udskudt skat		
Hensættelse til udskudt skat 1. januar	8.429	6.708
Årets indregnede beløb i resultatopgørelsen	721	1.721
Hensættelse til udskudt skat 31. december	<u>9.150</u>	<u>8.429</u>

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
19. Langfristede gældsforpligtelser		
Afdrag, der forfalder inden for 1 år, er opført under kortfristede gældsforpligtelser. Øvrige forpligtelser er indregnet under langfristede gældsforpligtelser.		
Gældsforpligtelserne forfalder efter nedenstående orden:		
Leasingforpligtelser		
Efter 5 år	0	0
Mellem 1 og 5 år	3.384	4.715
Langfristet del	3.384	4.715
Inden for 1 år	1.436	1.523
	4.820	6.238
Anden gæld		
Efter 5 år	0	0
Mellem 1 og 5 år	2.113	1.818
Langfristet del	2.113	1.818
Øvrig kortfristet gæld	18.376	15.925
	20.489	17.743

20. Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter udgøres af modtagne forudbetalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende år.

	2023	2022
	TDKK	TDKK
21. Pengestrømsopgørelse - reguleringer		
Finansielle indtægter	-1.807	-1.914
Finansielle omkostninger	1.731	1.546
Af- og nedskrivninger inklusive tab og gevinst ved salg	13.529	10.151
Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder	3.062	-3.482
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder	-1.317	-1.378
Skat af årets resultat	4.623	5.043
	19.821	9.966

Noter til årsregnskabet

	2023	2022
	TDKK	TDKK
22. Pengestrømsopgørelse - ændring i driftskapital		
Ændring i varebeholdninger	-7.329	-5.568
Ændring i tilgodehavender	-2.103	-2.357
Ændring i leverandører mv.	9.244	-2.388
	<u>-188</u>	<u>-10.313</u>

	2023	2022
	TDKK	TDKK
23. Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser		
Pant og sikkerhedsstillelse		
Følgende aktiver er stillet til sikkerhed for bankforbindelser: Virksomhedspant på nom. TDKK 5.000 (2022: TDKK 5.000) i simple fordringer fra salg af varer og tjenesteydelser til en samlet regnskabsmæssig værdi af	79.835	60.183
Følgende aktiver er stillet til sikkerhed for leasingforpligtelser:		
Leje- og leasingforpligtelser		
Leasingforpligtelser fra operationel leasing. Samlede fremtidige leasingydelser:		
Inden for 1 år	1.282	1.148
Mellem 1 og 5 år	1.147	1.133
	<u>2.429</u>	<u>2.281</u>
Forpligtelser i henhold til leje- eller leasingkontrakter med tilknyttede virksomheder frem til udløb	3.660	3.240

Kautions- og garantiforpligtelser

Selskabet har kautioneret for moderselskabet Frese Holding ApS' engagement hos dets pengeinstitut. Kautionen er ulimiteret. Bankgælden udgør pr. 31. december 2023 TDKK 0 (2022: TDKK 0).

Selskabet har endvidere som sikkerhed for kreditramme i søsterselskab afgivet selvskyldnerkaution. Selvskyldnerkautionen er maksimeret til TDKK 16.203 (2022: TDKK 16.203). Trækket på kreditrammen udgør pr. 31. december 2023 TDKK 15.475 (2022: TDKK 16.203).

Noter til årsregnskabet

2023

2022

TDKK

TDKK

23. Eventualposter og øvrige økonomiske forpligtelser

Andre eventualforpligtelser

Selskabet har afgivet støtteerklæring til datterselskabet Frese Limited frem til 31. marts 2025.

Koncernens selskaber hæfter solidarisk for skat af koncernens sambeskattede indkomst mv. Det samlede beløb for skyldig selskabsskat fremgår af årsrapporten for Frese Holding ApS, der er administrationsselskab i forhold til sambeskatningen. Koncernens selskaber hæfter endvidere solidarisk for danske kildeskatter i form af udbytteskat, royaltyskat og renteskat. Eventuelle senere korrektioner til selskabsskatter og kildeskatter kan medføre at selskabets hæftelse udgør et større beløb.

Selskabet har en verserende sag der vedrører et krav rejst mod selskabet på TDKK 1.450 vedrørende selskabets produkter. Ledelsen har afvist kravet, idet det er ledelsens vurdering at modparten ikke har grundlag for det rejste krav. Ledelsens vurdering bekræftes endvidere af selskabets juridiske rådgiver, der på nuværende tidspunkt vurderer at sandsynligheden for at selskabet ender med at betale kravet, er lav. Med afsæt heri er der ikke foretaget hensættelse til kravet i årsregnskabet for 2023.

24. Nærtstående parter og oplysning om aflæggelse af koncernregnskab

Grundlag

Bestemmende indflydelse

Frese Holding ApS, Slagelse

Moderselskab

Transaktioner

Selskabet har valgt kun at oplyse om transaktioner, der ikke er foretaget på normale markedsvilkår efter årsregnskabslovens § 98 c, stk. 7. Alle transaktioner er foretaget på normale markedsvilkår.

Koncernregnskab

Selskabet indgår i koncernrapporten for moderselskabet

Navn

Frese Holding ApS

Hjemsted

Slagelse, Danmark

25. Efterfølgende begivenheder

Der er ikke efter balancedagen indtruffet forhold, som har væsentlig indflydelse på bedømmelsen af årsrapporten.

Noter til årsregnskabet

26. Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Frese A/S for 2023 er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for store virksomheder i regnskabsklasse C.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsregnskabet for 2023 er aflagt i TDKK.

Koncernregnskab

Med henvisning til årsregnskabslovens § 112 og til koncernregnskabet for 2023 for Frese Holding ApS har selskabet undladt at udarbejde koncernregnskab.

Generelt om indregning og måling

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herudover indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Virksomhedssammenslutninger

Virksomhedsovertagelser gennemført den 1. juli 2018 eller senere

Køb af dattervirksomheder behandles efter overtagelsesmetoden, hvorefter den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet.

Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor koncernen opnår kontrol over den overtagne virksomhed.

Kostprisen for den købte virksomhed udgør dagsværdien af det aftalte vederlag, herunder vederlag der er betingede af fremtidige begivenheder. Transaktionsomkostninger, som direkte kan henføres til køb af dattervirksomheder, indregnes i resultatopgørelsen i takt med afholdelsen.

Positivt forskelsbeløb mellem kostprisen for den overtagne virksomhed og de identificerede aktiver og forpligtelser indregnes i balancen under immaterielle anlægsaktiver som goodwill, der afskrives lineært i resultatopgørelsen over den forventede brugstid. Er forskelsbeløbet negativt indregnes dette straks i resultatopgørelsen.

Såfremt købesumallokeringen ikke er endelig kan positive og negative forskelsbeløb fra købte dattervirksomheder, som følge af ændring i indregning og måling af de identificerede nettoaktiver, reguleres op til 12 måneder fra overtagelsestidspunktet. Disse reguleringer afspejler sig samtidig i værdien af goodwill eller negativ goodwill, herunder i allerede foretagne afskrivninger.

Indeholder kostprisen betingede vederlag måles disse til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Efterfølgende genmåles betingede vederlag til dagsværdi. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen.

Ved trinvis overtagelser genmåles værdien af den hidtidige besiddelse af kapitalandele i den overtagne virksomhed til dagsværdien på overtagelsestidspunkt. Forskellen mellem den bogførte værdi af den hidtidige kapitalandel og dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen.

Noter til årsregnskabet

Virksomhedsovertagelser gennemført før den 1. juli 2018

Virksomhedsovertagelser, der er gennemført før den 1. juli 2018, behandles med visse undtagelser efter samme regnskabspraksis som virksomhedssammenslutninger gennemført den 1. juli 2018 eller senere. De væsentligste undtagelser er:

- Identificerede aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed indregnes alene, såfremt de er sandsynlige.
- Identificerede eventualforpligtelser i den overtagne virksomhed indregnes ikke i koncernbalancen.
- Såfremt købesumsallokeringen ikke er endelig kan positive og negative forskelsbeløb, som følge af ændring i indregning og måling af overtagne nettoaktiver, reguleres indtil udgangen af det regnskabsår, der følger efter overtagelsesåret. Disse reguleringer afspejler sig samtidig i værdien af goodwill eller negativ goodwill, herunder i allerede foretagne afskrivninger.
- Transaktionsomkostninger, som direkte kan henføres til køb af dattervirksomheder, indgår som en del af kostprisen.
- Regulering af betingede vederlag efter første indregning indregnes direkte med modpost på den oprindelige købesum, hvorved der foretages korrektion af værdien af goodwill eller negativ goodwill.
- Ved trinvis erhvervelser medregnes den bogførte værdi af de eksisterende kapitalandele i kostprisen.

Leasing

Leasingkontrakter, hvor selskabet har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiell leasing), indregnes i balancen til det laveste af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af leasingydelse, beregnet ved anvendelse af leasingaftalens interne rente eller en alternativ lånerente som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver af- og nedskrives efter samme praksis som fastlagt for selskabets øvrige anlægsaktiver.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres løbende i resultatopgørelsen.

Alle øvrige leasingkontrakter betragtes som operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, der opstår på grund af forskelle mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiell post. Hvis valutapositioner anses for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes værdireguleringerne direkte på egenkapitalen.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, måles til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Anlægsaktiver, der er købt i fremmed valuta, måles til kursen på transaktionsdagen.

Resultatopgørelse

Nettoomsætning

Ved salg af varer indregnes nettoomsætning, når fordele og risici vedrørende de solgte varer er overgået til køber, nettoomsætningen kan måles pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele ved salget vil tilgå selskabet.

Noter til årsregnskabet

Nettoomsætningen måles til det modtagne vederlag og indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget.

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer

Vareforbrug indeholder det forbrug af råvarer og hjælpematerialer, der er anvendt for at opnå virksomhedens nettoomsætning.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger indeholder indirekte produktionsomkostninger og omkostninger til lokaler, salg og distribution samt kontorhold mv.

Under andre eksterne omkostninger indregnes tillige forsknings- og udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering.

Bruttofortjeneste

Bruttofortjeneste opgøres med henvisning til årsregnskabslovens § 32 som et sammendrag af nettoomsætning, andre driftsindtægter, vareforbrug og andre eksterne omkostninger.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inklusive feriepenge og pensioner samt andre omkostninger til social sikring mv. til selskabets medarbejdere.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder

I resultatopgørelsen indregnes den forholdsmæssige andel af resultat for året under posterne "Indtægter af kapitalandele i dattervirksomheder" og "Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder".

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger omfatter renter, finansielle omkostninger ved finansiel leasing, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer, amortisering af finansielle gældsforpligtelser samt tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen.

Skat af årets resultat

Skat af årets resultat består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat og indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Selskabet er sambeskattet med moderselskabet. Den danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede danske selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster.

Noter til årsregnskabet

Balance

Immaterielle anlægsaktiver

Udviklingsprojekter

Omkostninger på udviklingsprojekter omfatter gager, afskrivninger og andre omkostninger, der direkte og indirekte kan henføres til selskabets udviklingsaktiviteter. Indirekte produktionsomkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i udviklingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte projekt.

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er tilstrækkelig sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

Udviklingsprojekter, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, i takt med at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere. Et beløb svarende til de indregnede udviklingsomkostninger reserveres i posten 'Reserve for udviklingsomkostninger' under egenkapitalen. Reserven omfatter udelukkende udviklingsomkostninger, som er indregnet i regnskabsår, der begynder den 1. januar 2016 eller senere. Reserven reduceres løbende med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori udviklingsarbejdet forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør 5 år.

Erhvervede immaterielle rettigheder måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Rettighederne afskrives lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioden udgør 5 år, dog maksimalt restløbetiden for de pågældende rettigheder.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivningsgrundlaget, der opgøres som kostpris reduceret med eventuel restværdi, fordeles lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Produktionsanlæg og maskiner	10 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3-5 år
Indretning af lejede lokaler	10 år

Restværdierne for anlægsaktiverne er fastsat til nul.

Afskrivningsperiode og restværdi revurderes årligt.

Nedskrivning af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning.

Hvis dette er tilfældet, foretages nedskrivning til den lavere genindvindingsværdi.

Noter til årsregnskabet

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode.

I balancen indregnes under posterne "Kapitalandele i dattervirksomheder" og "Kapitalandele i associerede virksomheder" den forholdsmæssige ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort med udgangspunkt i dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver på anskaffelsestidspunktet med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer eller tab og med tillæg af resterende værdi af eventuelle merværdier og goodwill opgjort på tidspunktet for anskaffelsen af virksomhederne.

Den samlede nettoopskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder henlægges via overskudsdisponeringen til "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode" under egenkapitalen. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet og reguleres med andre egenkapitalbevægelser i dattervirksomhederne og de associerede virksomheder.

Dattervirksomheder og associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi indregnes til DKK 0. Hvis moderselskabet har en retslig eller en faktisk forpligtelse til at dække virksomhedens underbalance, indregnes en hensat forpligtelse hertil.

Øvrige finansielle anlægsaktiver

Øvrige finansielle anlægsaktiver omfatter tilgodehavender, som måles til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealiseringsværdi, hvilket normalt udgør nominel værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden eller nettorealiseringsværdi, hvis denne er lavere.

Nettorealiseringsværdien for varebeholdninger opgøres til det beløb, som forventes at kunne indbringes ved salg i normal drift med fradrag af salgs- og færdiggørelsesomkostninger. Nettorealiseringsværdien opgøres under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter købspris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer og direkte løn med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles i balancen til amortiseret kostpris eller en lavere nettorealiseringsværdi, hvilket normalt udgør nominel værdi med fradrag af nedskrivning til imødegåelse af tab.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde opgjort på grundlag af færdiggørelsesgraden. Færdiggørelsesgraden opgøres som andelen af de afholdte kontraktomkostninger i forhold til kontraktens forventede samlede omkostninger. Når det er sandsynligt, at de samlede kontraktomkostninger vil overstige de samlede indtægter på en kontrakt, indregnes det forventede tab i resultatopgørelsen.

Når salgsværdien ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til medgåede omkostninger eller en lavere nettorealiseringsværdi.

Noter til årsregnskabet

Modtagne acontobetalinger fragår i salgsværdien. De enkelte kontrakter klassificeres som tilgodehavender, når nettoværdien er positiv, og som forpligtelser, når nettoværdien er negativ.

Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet som aktiver omfatter afholdte forudbetalte omkostninger vedrørende husleje, forsikringspræmier, abonnementer og renter.

Egenkapital

Udbytte

Udbytte, som ledelsen foreslår uddelt for regnskabsåret, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmetode af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet, henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat, som følge af ændringer i skattesatser, indregnes i resultatopgørelsen eller i egenkapitalen, når den udskudte skat vedrører poster, der er indregnet i egenkapitalen.

Aktuelle skattetilgodehavender og -forpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatte. Tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Finansielle gældsforpligtelser

Lån indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles lånene til amortiseret kostpris, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen som en renteomkostning over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter opført som forpligtelser udgøres af modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende regnskabsår.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser selskabets pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Noter til årsregnskabet

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktiviteten opgøres som årets resultat reguleret for ændring i driftskapitalen og ikke kontante resultatposter som af- og nedskrivninger og hensatte forpligtelser. Driftskapitalen omfatter omsætningsaktiver fratrukket kortfristede gældsforpligtelser eksklusive de poster, der indgår i likvider.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktiviteten omfatter pengestrømme fra optagelse og tilbagebetaling af langfristede gældsforpligtelser samt ind- og udbetalinger til og fra selskabsdeltagerne.

Likvider

Likvide midler består af "Likvide beholdninger".

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Hoved- og nøgletal

Forklaring af nøgletal

Bruttomargin	$\text{Bruttofortjeneste} \times 100 / \text{Nettoomsætning}$
Overskudsgrad	$\text{Resultat af ordinær primær drift} \times 100 / \text{Nettoomsætning}$
Afkastningsgrad	$\text{Resultat af ordinær primær drift} \times 100 / \text{Samlede aktiver ultimo}$
Soliditetsgrad	$\text{Egenkapital ultimo} \times 100 / \text{Samlede aktiver ultimo}$
Egenkapitalforrentning	$\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100 / \text{Gennemsnitlig egenkapital}$